

Karayollarından Olan Alacağa Karşılık Emlak Vergisi Borcunun Mahsubu Talebi

Bu Karar; Karayolları Genel Müdürlüğü'nden olan alacağın, belediyeye olan Emlak Vergisi borcuna mahsubunun yapılması talebine ilişkindir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

SAYI: 2021/2478-S.21.3990

BAŞVURU NO: 2020/96894

KARAR TARİHİ: 11/02/2021

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN:

BAŞVURUYA KONU İDARE: ERDEMLİ BELEDİYE BAŞKANLIĞI KARAYOLLARI 4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

BAŞVURUNUN KONUSU: Karayolları Genel Müdürlüğü'nden olan alacağının Erdemli Belediyesi'ne olan vadesi geçmiş emlak vergisi borcuna mahsubu sonrası tarafına ödenmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ: 20/09/2020

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Şikayetçi dilekçesinde özetle; ... no.lu başvurusu hakkında Kurumumuzca 27/08/2020 tarihli Dostane Çözüm Kararı verildiğini, fakat aradan 25 gün geçmesine rağmen şikayet konusu talebinin ilgili idareler tarafından yerine getirilmediğini, Erdemli Belediyesi'nin internet sitesindeki borç sorgulama sayfasından halen vadesi geçmiş borcunun olduğunun görüldüğünü, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün de alacağını vermediğini **ifade ve iddia ederek**, mezkur Dostane Çözüm Kararının ilgili idarelere Tavsiye Kararı olarak iletilmesini **talep etmektedir.**

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Şikayetçinin 07/04/2020 tarihli dilekçesinde özetle, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün (KGM), Ankara Kahramankazan Aydın Mahallesinde 180,21 m2 arazisini fiili olarak 3 yıl önce kamulaştırdığını, bahse konu arazisinin kamulaştırılması için resmi olarak 19/07/2019 tarihinde KGM ile 28.833,60 TL karşılığında anlaştığını, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 8 nci maddesi gereğince KGM'nin en geç 45 gün içinde kamulaştırma bedelini tarafına ödemesi gerekirken 9 ay geçtiği halde ödeme yapılmadığını, söz konusu alacağının, vadesi geçmiş emlak vergisi borcuna mahsup edilmesi ve dilekçe verdiği tarihten itibaren gecikme zammı işletilmemesi talepli başvurularının Erdemli Belediye Başkanlığı'nca gecikme zammı işletmeye devam ettiğini, bir kamu kurumunda bulunan alacağının başka bir kamu kurumuna olan borcuna mahsup edilmediğini ve Erdemli Belediyesi'nin e-haciz koymak suretiyle banka hesabını bloke ettiğini **iddia ve ifade ederek**, Karayolları Genel Müdürlüğü'nden olan alacağının Erdemli Belediyesi'ne olan vadesi geçmiş borcu kadarının mahsup edilmesi Erdemli Belediyesi'ne dilekçe verdiği tarihten itibaren gecikme zammı işletilmemesi ve Karayolları Genel Müdürlüğü'nden kalan alacağının tarafına ödenmesi" **talepleriyle yapılan başvuru hakkında Kurumumuzca dostane çözüm yolları aranmış olup bu kapsamda ilgili idarelerden alınan cevabi yazılarda;**

2.1. Kurumumuzun 27/04/2020 tarih ... sayılı Gönderme Kararına istinaden Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü'nden alınan 28/05/2020 tarih ve ... sayılı yazıda özetle "... İdaremizce yapılan değerlendirme neticesinde bahse konu olan ... kamulaştırma alacağına ilişkin ödeme evrakları düzenlenerek Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü Muhasebe Şubesi Müdürlüğüne gönderilmiştir. Ancak Erdemli Belediyesi'nin ilgi(b)'de kayıtlı yazısı (05/05/2020 tarih ve ... sayılı yazı) ile bildirilen alacağı olduğu tespit edilmiştir. İlgili ödemenin yapılabilmesi için bahse konu olan alacağın alacaklı Erdemli Belediyesi tarafından ilgili vergi dairesi müdürlüğüne

bildirilmesi ve vergi borcu sorgulama sistemine girilmesi gerekmektedir.

Yapılacak olan kamulaştırma ödemesi bahse konu olan işlemlerin tamamlanması neticesinde gerçekleştirilecektir. " açıklamasına yer verildiği,

2.2. Kurumumuzca bilgi-belge isteme yazısına istinaden Erdemli Belediye Başkanlığı'ndan alınan 18/08/2020 tarih ve ... sayılı cevabi yazıda; "İlgi; (a) daki Karayolları 4. Bölge Müd. Yazısı ile isimli şahsın emlak vergisi borcunun, vergi borcu sorgulama sistemine yansıtılması istenmiştir. (b) deki yazımız ile Erdemli Vergi Dairesi Müdürlüğü ile yapılan görüşme neticesinde, vergi borcu sorgulama sistemine ilgili borcun yansıtılamayacağı bildirilmiştir. (c) deki Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü yazısı ile ilgili borcun ödenebilmesi için Belediyemize ait banka hesap numarası bilgisinin verilmesi istenmiştir. (d) deki yazımız ile Karayolları 4. Bölge Müdürlüğüne Belediyemize ait banka hesap numarası bildirilmiştir." **açıklamalarına yer verildiği tespit edilmiş olup, şikayet konusu hakkında ilgili idarelerden alınan cevabi yazılarda belirtilen hususlar incelenmesi sonucunda bu aşamada kaydıyla, ilgili mevzuat gereğince 27/08/2020 tarihli ve ... sayılı Dostane Çözüm Kararı verilmiştir.**

3. Uyuşmazlık konusu hakkında şikayetçinin incelenmekte olunan 20/09/2020 tarihli başvurusu hakkında ilgili idarelerden alınan cevabi yazılar aşağıdaki gibidir.

3.1. Erdemli Belediye Başkanlığı Mali Hizmetler Müdürlüğü'nden alınan 23/11/2020 tarih ve ... sayılı cevabi yazıda; "İlgi (a,b) tarih sayılı yazımız ile başvuru konusu taleple ilgili olarak şikayetçinin talebi hakkında Kurumumuzca dostane çözüm düşünülmekte olup, daha önce konu ile ilgili şikayetçi ve diğer kurumlarla yapılan tüm yazışmalar ekte gönderilmiştir. Bilgi ve gereğini arz ederim." **açıklamasına yer verilmiştir.**

3.2. Karayolları Genel Müdürlüğü'nden alınan 04/11/2020 tarih ve ... sayılı cevabi yazıda özetle; "İdaremizce şikayete konu Ankara ili, Kahramankazan ilçesi, Aydın Mahallesi sınırları içerisinde kalan 154 ada Eski:18 Yeni: 30 parsel sayılı taşınmazın kamulaştırılması nedeniyle ... kamulaştırma alacağına ilişkin ödeme evrakları düzenlenerek ödenmek üzere Müdürlüğümüz Muhasebe Şubesi Müdürlüğüne gönderilmiştir. Söz konusu kamulaştırma alacağı ödeme işlemlerinin tamamlanmasını müteakip ilgilinin hesabına ödenecektir. Bilgilerini ve gereğini arz ederim." **açıklamasına yer verilmiştir.**

3.3. Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan alınan 22/12/2020 tarih ve ... sayılı cevabi yazıda özetle, "...Bilindiği üzere, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı gecikme zammı tatbik

olunacağı ve ay kesirlerine isabet eden gecikme zammının günlük olarak hesap edileceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, söz konusu alacaklara ödeme süresinin son günü olan vadenin bitim tarihinden ödeme tarihine kadar 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre gecikme zammı tatbik edilecektir.

Diğer taraftan, anılan Kanunun 52 nci maddesinin birinci fıkrasında gecikme zammının, amme alacağının tecilinde tecilin yapıldığı, iflas halinde iflasın açıldığı, aciz halinde bu durumun sabit olduğu güne kadar hesaplanacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, bir amme alacağının başka bir kurumdan olan alacağın aktarılması suretiyle (mahsup yoluyla) ödenmesi mümkün bulunmakta olup, mahsuben ödemeye ilişkin talepte bulunulması o alacağın ödendiği anlamına gelmeyeceğinden gecikme zammının hesaplanmasına da herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Bu itibarla, ... emlak vergisi borçlarının ödendiği tarih olarak Karayolları Genel Müdürlüğünden olan alacakların Belediye hesaplarına geçtiği tarih kabul edileceğinden bu süreye kadar vadesi geçmiş emlak vergisi borçlarına gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir.” **açıklamalarına yer verilmiştir.**

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa’nın “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinde; “Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir.”

5. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Kurumun görevi başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; “ Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.”

6. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun “Verginin tarh ve tahakkuku” başlıklı 11 nci maddesinde; “Bina vergisi, ilgili belediye tarafından; ...29 uncu maddeye göre hesaplanan vergi değeri esas alınarak yıllık olarak tarh olunur. Bildirim posta ile gönderilmiş ise vergi, bildirim verme süresinin son gününü takip eden yedi gün içinde tarh olunur. Bu suretle tarh olunan vergiler, tarh edilen tarihte tahakkuk etmiş sayılır ve mükellefe bir yazı ile bildirilir. Yapılan tarh ve tahakkuku takip eden yıllarda, 29 uncu maddeye göre tespit edilen vergi değeri üzerinden hesaplanan bina vergisi, her bütçe yılının başından itibaren o yıl için tahakkuk etmiş sayılır...” “ **Ödeme süresi” başlıklı 30 uncu maddesinde ise;** “ Emlak Vergisi birinci taksidi Mart, Nisan ve Mayıs aylarında,

ikinci taksidi Kasım ayı içinde olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.”

7. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun’un; “Gecikme Zammı, Nispet ve Hesabı” başlıklı 51 nci maddesinde; “Amme alacağının ödeme müddeti içinde ödenmeyen kısmına vadenin bitim tarihinden itibaren her ay için ayrı ayrı % 4 oranında gecikme zammı tatbik olunur. Ay kesirlerine isabet eden gecikme zammı günlük olarak hesap edilir.” **aynı Kanunun "Gecikme zammında tatbik müddeti ve diğer hükümler" başlıklı 52 nci maddesinde** "Gecikme zammının tatbik müddeti, amme alacağının tecilinde tecilin yapıldığı, iflas halinde iflasın açıldığı, aciz halinde bu durumun sabit olduğu güne kadar olan müddettir. Gecikme zammının önceden borçluya bildirilmesi gerekmez. Aslın ödenmiş olması gecikme zammının takip ve tahsiline mani değildir. " **hükümlerine yer verilmiştir.**

IV. KAMU DENETÇİSİ ARİF DÜLGER'İN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

8. Kamu Denetçisi tarafından dosya kapsamında yapılan değerlendirme neticesinde, başvuru konusuna ilişkin "Tavsiye Karar Önerisi" Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9. Uyuşmazlık konusu, şikayetçi ... no.lu başvurusu hakkında Kurumumuzca verilen Dostane Çözüm Kararına rağmen şikâyet konusu talebinin ilgili idareler tarafından yerine getirilmediğini, Erdemli Belediyesi'nin internet sitesindeki borç sorgulama sayfasından hâlen vadesi geçmiş borcunun olduğunun görüldüğünü, Karayolları Genel Müdürlüğü'nün de alacağını vermediğini ifade ve iddia ederek, mezkur Dostane Çözüm Kararının ilgili idarelere Tavsiye Kararı olarak iletilmesini talep etmektedir.

10. Şikâyetçinin incelenmekte olunan başvurusu hakkında ilgili idarelerden alınan cevabi yazılar incelendiğinde;

10.1. Erdemli Belediye Başkanlığı' nın 18/08/2020 tarihli yazısında özetle, "... Karayolları 4. Bölge Müdürlüğü yazısı ile ilgili borcun ödenebilmesi için Belediyemize ait banka hesap numarası bilgisinin verilmesi istenmiştir. İlgili (d) deki yazımız ile Karayolları 4. Bölge Müdürlüğüne Belediyemize ait banka hesap numarası bildirilmiştir" **23/11/2020 tarihli yazısında ise özetle** "...Şikayetçinin talebi hakkında Kurumumuzca dostane çözüm düşünülmekte olduğu" **yönünde açıklamalara yer verildiği,**

10.2. Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü'nün 28/05/2020 tarihli yazısında özetle "...Yapılacak olan kamulaştırma ödemesi bahse konu olan işlemlerin tamamlanması neticesinde gerçekleştirilecektir." **04/11/2020 yazısında ise özetle;** "... kamulaştırma alacağına ilişkin ödeme evrakları düzenlenerek ödenmek üzere

Müdürlüğümüz Muhasebe Şubesi Müdürlüğüne gönderilmiştir. Söz konusu kamulaştırma alacağı ödeme işlemlerinin tamamlanmasını müteakip ilgilinin hesabına ödenecektir." **yönünde açıklamalara yer verildiği,**

10.3. Bu kapsamda uyuşmazlık konusuna muhatap idarelerce ödeme/mahsup işlemlerine ilişkin sürecin devam ettiği, Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü'nce söz konusu kamulaştırma alacağının, ödeme işlemlerinin tamamlanmasını müteakip şikâyetçinin hesabına ödeneceği, ancak bu işlemlerle ilgili olarak belirlenmiş bir süre belirtilmediği tespit edilmiştir.

11. Diğer taraftan mahsuben ödemeye ilişkin işlemleri devam eden emlak vergisi borçlarına, gecikme zammı hesaplanmaması hususundaki talep hakkında Gelir İdaresi Başkanlığı'ndan alınan görüş yazısında özetle, "... Buna göre, bir amme alacağının başka bir kurumdan olan alacağın aktarılması suretiyle (mahsup yoluyla) ödenmesi mümkün bulunmakta olup, mahsuben ödemeye ilişkin talepte bulunulması o alacağın ödendiği anlamına gelmeyeceğinden gecikme zammının hesaplanmasına da herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Bu itibarla, emlak vergisi borçlarının ödendiği tarih olarak Karayolları Genel Müdürlüğünden olan alacakların Belediye hesaplarına geçtiği tarih kabul edileceğinden bu süreye kadar vadesi geçmiş emlak vergisi borçlarına gecikme zammı hesaplanması gerekmektedir." açıklamalarına yer verilmiştir.

12. Bu kapsamda; Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü'nce şikâyetçinin kamulaştırma alacağı olduğunun kabul edildiği, ancak ödeme işlemi hakkında belirlenmiş bir süre belirtilmediği hususları ile mezkur alacağın doğmasına neden olan işlem tarihi göz önünde bulundurulduğunda, hukuk güvenliği ve öngörülebilirliğin sağlanması amacıyla, şikâyetçiye yapılacak ödeme/mahsup işlemi sürecinin hızlandırması,

12.1. Erdemli Belediyesi'nce de söz konusu mahsup işlemi gerçekleşmesine müteakip şikâyetçi adına tahakkuk ettirilen emlak vergisi üzerinde gerekli düzeltme işlemlerinin ivedilikle yapılması gerektiği,

12.2. Bununla birlikte, ilgili idarelerce uyuşmazlık konusu hakkında tesis edilecek işlemlerde Gelir İdaresi Başkanlığından alınan görüş yazısında yer verilen açıklamaların dikkate alınması gerektiği hususları tespit edilmiştir.

13. Başvuranın iddiaları, idarelerin konuya ilişkin açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Gelir idaresi Başkanlığından alınan görüş yazısında yer verilen açıklamalar dikkate alınarak, Karayolları Genel Müdürlüğü 4. Bölge Müdürlüğü'nce bahse konu kamulaştırma alacağının mümkün olan en kısa sürede şikayetçiye ödenmesi ve söz konusu ödeme işlemine bağlı olarak gerçekleştirilecek mahsup işlemi sonrasında Erdemli Belediyesi'nce şikayetçi adına tahakkuk ettirilen emlak vergisi üzerinde gerekli düzeltme işlemlerinin ivedilikle yapılması gerektiği tespit edilmiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

14. İyi yönetim ilkelerine, 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmeler neticesinde; ilgili idarelerden istenilen bilgi ve belgelerin Kurumumuza süresi içinde gönderildiği tespit edilmiştir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

15. 6328 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup, ilgili yargı merciine yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamında göre, **BAŞVURUNUN KABULÜNE;**

Kamulaştırma alacağının mümkün olan en kısa sürede şikayetçiye ödenmesi ve Gelir İdaresi Başkanlığından alınan görüş yazısında yer verilen açıklamalar dikkate alınarak mezkur mahsup talebine ilişkin işlemin tamamlanması hususunda KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 4. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

Gelir idaresi Başkanlığından alınan görüş yazısında yer verilen açıklamalar dikkate alınarak Karayolları Genel Müdürlü 4. Bölge Müdürlüğünce gerçekleştirilecek mahsup işlemi sonrasında, şikayetçi adına tahakkuk ettirilen emlak vergisi üzerinde gerekli düzeltme işlemlerinin ivedilikle yapılması için ERDEMLİ BELEDİYE BAŞKANLIĞI'NA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,

Kararın Başvurana, hususunda Karayolları Genel Müdürlü 4. Bölge Müdürlüğüne ve Erdemli Belediye Başkanlığı'na tebliğine,

6328 sayılı Kanunun 20 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **Karayolları Genel Müdürlü 4. Bölge Müdürlüğü ve Erdemli Belediye Başkanlığı'nca** bu karar üzerine tesis edilecek işlemin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ

Kamu Başdenetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA